

قفل اقتصادی را محکم‌تر نکنیم

علی اکبر فراقی
معاون بین‌الملل
اتاق بازرگانی ایران

ابزار ورود به اقتصاد جهانی پس از رفع تحریم‌ها چیست؟ و سیاستگذاران باید چه سیاست‌هایی را اتخاذ کنند تا اقتصاد کشور بتواند وارد فاز جدیدی از فعالیت‌های خود شود؟

شاید پاسخ دادن به این سؤالات زود هنگام باشد اما با توجه به کندی که بعضاً در تصمیم‌گیری‌ها وجود دارد پرداختن به چنین موضوعاتی زود هنگام نیست. از این رو سیاستگذاران و صاحب‌نظران باید از مقطع فعلی فعالیت‌های خود را برای ورود به بازارهای جهانی و فاز جدیدی که اقتصاد قرار است در آن وارد شود، انجام دهند.

با تنظیم سناریوهای مختلف و استراتژی‌های مناسب در تعامل با کشورها می‌توان آینده بهتری را در حوزه بین‌الملل ترسیم کرد. پُر واضح است که تحریم‌های درازمدت بشدت بر اقتصاد و معیشت مردم اثر گذاشته است بدین جهت سیاستگذاران باید راه و روشی را انتخاب کنند تا آثار منفی تحریم به مرور زمان از اقتصاد کشور زدوده شود. برای آنکه بتوان وارد میدان جدید فعالیت‌ها شد تدوین یک برنامه منسجم و دقیق ضرورت دارد.

واقعیت این است که تحریم دسترسی به بازار سایر کشورها را سخت و محدود کرد و همچنین فعالان اقتصادی از امکانات و موقعیت‌هایی که در گذشته داشتند محروم شدند؛ بدین جهت باید مقدماتی فراهم شود تا آرام آرام فعالان اقتصادی بتوانند در بازار سایر کشورها حضور پیدا کنند و بتوانند روابطی را که در گذشته داشتند، احیا کنند و قدرت خود را دوباره به نمایش بگذارند. از این‌رو نکته‌ای که باید به آن توجه کرد، بازیابی بازارهای قبلی است.

فعالان اقتصادی راه بسیار سختی را طی کردند تا توانستند به برخی از بازارهای بین‌المللی برسند و کالاهای ایرانی را صادر کنند اما متأسفانه در پیچ‌های که باز شده بود بواسطه تحریم بسته شد.

اما برای آنکه بتوان دوباره به اقتصاد جهانی برسیم تحقق برخی از پیش نیازها الزامی است. اولین موضوع این است که در درون خودمان تبعات منفی تحریم‌ها را از بین ببریم و یادمان باشد که معضلات اقتصادی نتیجه تبعات روانی تحریم‌ها است. در حقیقت در زمینه اقتصادی و معیشت گرفتار موج روانی ناشی از تحریم‌ها شده‌ایم. خودمان با دست خودمان خط و نشان کشیدیم و فضای مثبت را از بین بردیم.

رفتارهای سیاسی جناحی باعث شد که مردم نسبت به آینده اقتصاد ناامید شوند و همچنین در این راستا بازار با التهاب‌هایی مواجه شد. لذا این امیدواری وجود دارد که جناح‌های سیاسی به مردم امید دهند و سعی کنند فشاری که بر کرده مردم هست، کاهش پیدا کند. اجازه دهیم زمانی که موج مثبت در فضای اقتصادی ایجاد می‌شود ادامه پیدا کند و با برخی از صحبت‌ها و نگاه جناحی آن را از بین نبریم.

هنوز که تحریم کمرنگ نشده و تنها صحبت‌هایی در این خصوص بیان می‌شود برخی از جناح‌ها و گروه‌ها خط و نشان می‌کشند و می‌خواهند امید مردم را از کشایش‌ها ناامید کنند. اگر این افراد اجازه دهند که فضای روانی ایجاد شده حتی اگر تصور است ادامه پیدا کند می‌توان به اقتصاد کشور کمک کرد.

درست است که همه چالش‌های اقتصادی روانی نیست اما بخشی از آن حاصل جنگ روانی است و نمی‌توان منکر آن شد. جناح‌ها باید به گونه‌ای رفتار و عمل کنند که ناخواسته اختلاف آنها بر معیشت و زندگی مردم اثر نگذارد. مردم بشدت تحت فشار هستند و تحمیل هر گونه فشار بشدت وضعیت اقتصادی خانوارها را به هم می‌ریزد.

همه باید از فضای جدید استقبال کنیم چرا که می‌تواند راهگشا باشد؛ با ارسال پیغام‌های مثبت می‌توان به سمت آرامش اقتصادی حرکت کرد. قبول دارم که کلید حل مشکلات ایران آن طرف آب‌ها نیست اما مشکلات ما از آن طرف آب‌ها ایجاد شده است. در نهایت کلید حل مشکلات در داخل کشور و مبارزه با هر گونه سوء مدیریت است. که این سوء مدیریت‌ها ناشی از تحریم‌ها است. اکنون زمان حل این مشکلات فرا رسیده است. شاید بهترین تعبیر این است که قفل‌ها را محکم‌تر نکنیم و سعی بر این باشد که قفل‌های موجود را از اقتصاد باز کنیم مانند:

- ۱- پیوستن به بنیادهای مالی و بازارهای جهانی چون اف ای تی اف اقدام کنیم.
- ۲- موضوع ارز تعیین تکلیف شود به گونه‌ای که فعال اقتصادی بتواند برای آینده کاری خود برنامه‌ریزی کند. همچنین نظارت مستمر از سوی بانک مرکزی صورت گیرد تا ارز دچار نوسان نشود.
- ۳- به فکر رونق سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌گذاران باشیم؛ اقتصاد هیچ کشوری بدون سرمایه‌گذاری رشد نمی‌کند.
- ۴- فعال‌سازی حضور ایران در سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی بسیار ضروری است.
- ۵- بازسازی حضور ایران در کشورهای همسایه در اولویت قرار گیرد.

تحقق حدود ۱۰۰ درصدی درآمدهای پیش‌بینی شده هفت ماهه نخست

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، تأکید کرد: هوشمندسازی نظام مالیاتی، از مهم‌ترین اولویتهای وزارت امور اقتصادی و دارایی و مهم‌ترین برنامه سازمان امور مالیاتی کشور است.

امید علی پارسا، ادامه داد: بدون تردید یکی از مهم‌ترین دستاوردهای وزارت امور اقتصادی و دارایی در سال‌های اخیر، هوشمندسازی نظام مالیاتی بوده که مهم‌ترین پیامد آن، تحقق ۹۷ درصدی درآمدهای مالیاتی سال ۱۳۹۷، تحقق ۱۰۲ درصدی درآمدهای مالیاتی سال ۹۸ و همچنین تحقق حدود ۱۰۰ درصدی درآمدهای پیش‌بینی شده هفت ماهه نخست اسسال بوده که اینچنین عملکردی، بسیار قابل ملاحظه و کم سابقه است. پارسا تصریح کرد: تحقق درآمدهای مالیاتی سال‌های اخیر، در حالی اتفاق افتاده که کشور با تحریم‌های شدید اقتصادی رو به رو بوده و تحقق کامل درآمدهای مالیاتی، بدون افزایش نرخ مالیات‌ها و فشار بر مودیان فعلی و تنها با تمرکز بر شناسایی مودیان جدید، مبارزه با فرارهای مالیاتی و وصول مطالبات مالیاتی رقم خورده است.

معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی، همچنین عنوان داشت: از ابتدای سال ۱۳۹۷ لغایت مهرماه سال ۱۳۹۹ از محل اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، رقمی معادل ۶۰ هزار میلیارد تومان در قالب عوارض و به‌منظور توسعه شهری و روستایی، در اختیار شهرداری‌ها و دهیاری‌های سراسر کشور قرار گرفته است.

پارسا ادامه داد: همچنین مجموع مالیات قابل تخصیص به بخش سلامت (وزارت بهداشت و درمان) از سال ۱۳۹۷ لغایت مهرماه سال ۱۳۹۹، حدود ۱۸ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان بوده است.

وی به سهم ورزش‌های همگانی از مالیات بر ارزش افزوده اشاره کرد و گفت: از سال ۱۳۹۷ لغایت مهرماه ۱۳۹۹، حدود چهار هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان از بابت سهم ۲۷ صدم درصدی ارزش مالیات و عوارض ارزش افزوده وصول شده است. سازمان امور مالیاتی ایران

علی قنبری، استاد اقتصاد از الزامات ورود به اقتصاد پس از تحریم می‌گوید

جزیره‌ای عمل نکنیم

سپیده پیری

خبرنگار

امریکا به‌عنوان قدرت جهانی همواره عملکردش همراه با ظلم و زور و ستم در قبال ایران بوده است. با این حال در شرایط کنونی اوضاع خطرناکی برای ایجاد ارتباطات منطقی برای ایران وجود دارد. مسئولان امریکایی باید سعی و تلاش کنند تا بتوانند اعتماد مسئولان جمهوری اسلامی ایران را جلب کنند. البته در صورت تحقق این مهم برقراری وضعیتی آرام در منطقه خاورمیانه محقق می‌شود و شرایطی فراهم می‌شود که نتیجه خروجی آن مهیا شدن ارتباطات منطقی و دیپلماتیک برای ایران در منطقه است.

■ **آیا در شرایط کنونی کشور ما از ابزارهای لازم برای ورود به اقتصاد جهان و تعامل با جهانیان بهره‌مند است؟**

خیر، اکنون و با توجه به شرایط فعلی موقعیت مناسبی در کشور به منظور برقرار کردن ارتباطات جهانی مهیا نیست. ما اکنون نیازمند زمان هستیم. در صورت تعامل با امریکا باید اعتمادسازی بواسطه عملکرد مناسب امریکا صورت بگیرد تا ایران هم ارتباطات منطقه‌ای و جهانی را برقرار کند. متأسفانه باید اعلام کنم که قدرت‌های بزرگ جهانی ایران را مورد ظلم خود قرار داده‌اند. حرف‌ها و عملکردهایی که موجب ایجاد فشار و تحریم به کشور و ظلم به مردم شد.ظلمی که نتیجه آن اعمال تحریم است و می‌بینیم چه چالش‌های عظیمی برای کل اقتصاد کشور و به تبع آن برای معیشت مردم ایجاد شد. با این تفاسیر زمان زیادی لازم است تا ایران در یک وضعیت اعتماد و آرامش قرار بگیرد و بتواند تعامل را از سر بگیرد و چالش‌های اقتصادی ایجاد شده به تبع تحریم‌ها را سامان بخشد.

■ **بنه‌هایی شدن انتخابات امریکا و ورود «جوابی‌دن» به کاخ سفید شیوه تعامل کشورمان با امریکا و از سرگیری برجام را چگونه برآورد می‌کنید؟**

با توجه به دشمنی ۴۰ ساله‌ای که میان دو کشور ایران و امریکا وجود دارد زمان زیادی لازم است تا شرایط به حالت عادی برگردد.

کشور ما نیازمند برقراری ارتباطات جهانی براساس حفظ منافع مردم است. در واقع هم برجام و هم اف ای تی اف مهم است و تفکیک این دو را اقدام درستی نمی‌دانم. ما باید در هر زمینه‌ای بتوانیم با جهان ارتباط داشته باشیم.

ما باید با تمام دنیا رابطه منطقی و اصولی براساس تأمین منافع ملی مردم برقرار کنیم. این مهم با اتکا به همه توانمندی‌های کشور و سرمایه‌های خودمان تحقق می‌یابد و می‌تواند کشور را به جایگاه مناسبی برساند

ارتباطات فرهنگی و اقتصادی و سیاسی خواهد شد. ما نیازمند برقراری چنین ارتباطاتی هستیم. همه کشورهای جهان باید بتوانند در یک فضای مناسب و منطقی با هم ارتباط برقرار کنند. نکته قابل توجه آنکه این ارتباطات باید مبتنی بر عدم ظلم، فشار و زورگویی باشد. اگر ارتباطات براساس تأمین منافع ملی باشد می‌تواند زمینه پیشرفت و توسعه کشور را فراهم کند. در زمینه

اقتصادی، ایران کشوری است که از ذخایر قابل توجه معدنی، نفتی و گازی برخوردار است. در تولیدات کشاورزی و نیروی انسانی ایران ظرفیت‌های بالایی دارد و می‌توانیم در این زمینه برای دنیا مفید باشیم. اگر روابط اقتصادی ایران با دنیا برقرار باشد همه کشورهای دنیا از این منافع برخوردار خواهند شد و هر کشور می‌تواند منافع ملی خود را حفظ کند. صادرات و واردات

همراه با تولید محصولات مختلف توام با فعالیت در زمینه گردشگری دوجانبه و چندجانبه می‌تواند منافع ملی ایران را در برقراری با کشورهای جهان تأمین کند. توسعه روابط همه جانبه و منطقی با کشورها و حفظ منافع مردم و شکوفایی اقتصادی و رسیدن به رفاه اجتماعی محور این ارتباط جهانی است.

■ **آیا ما برای برقراری ارتباط با جهان و ورود به اقتصاد جهانی با خلاهای قانونی مواجه هستیم که لازم باشد در مجلس مورد بازبینی قرار بگیرد؟**

کشور ما در هر زمینه‌ای نیازمند اتخاذ قانون‌های پولی است که بتواند تأمین‌کننده منافع ملی و ارتباطات صحیح منطقه‌ای و جهانی جمهوری اسلامی ایران در جهان باشد. ما باید ضمن برقراری ارتباطات جهانی منافع ملی کشور را در نظر بگیریم.

■ **با توجه به اینکه در زمینه تعاملات بانکی دچار مشکلات جدی هستیم برجام با اف ای تی اف (FATF) کدام یک می‌تواند در بازه زمانی کوتاه‌تری از اقتصاد کشور گره‌گشایی کند؟**

کشور ما نیازمند برقراری ارتباطات جهانی براساس حفظ

منافع مردم است. در واقع هم برجام و هم اف ای تی اف مهم است و تفکیک این دو را اقدام درستی نمی‌دانم. ما باید در هر زمینه‌ای بتوانیم با جهان ارتباط داشته باشیم.

ما باید با تمام دنیا رابطه منطقی و اصولی براساس تأمین منافع ملی مردم برقرار کنیم. این مهم با اتکا به همه توانمندی‌های کشور و سرمایه‌های خودمان تحقق می‌یابد و می‌تواند کشور را به جایگاه مناسبی برساند.

■ **شما مشکلات فعلی اقتصاد کشور را ناشی از عوامل درون‌زا می‌دانید یا معتقدید متأثر از رخدادها و اتفاقات خارجی است؟**

مشکلات اقتصادی کشور هم سرمنشأ داخلی و مدیریتی دارد و هم نشأت گرفته از رخدادهای خارج کشور است بنابراین نمی‌توانیم مسائل داخل کشور را بدون توجه به اتفاق‌های خارجی حل و فصل کنیم.

مسائل سیاسی و اجتماعی می‌تواند بر روابط ایران با جهان و برعکس تأثیرگذار باشد. دنیا کوچک است و ارتباطات نزدیک است. مضاف بر آنکه سرعت انتقال اطلاعات بالاست و اگر می‌خواهیم موفق باشیم و مشکلات اقتصادی را حل کنیم باید ارتباطات مستمر و منطقه‌ای و جهانی داشته باشیم. ما باید به مسائل داخلی و خارج از کشور متناسب به نوع مشکلی که برای کشور پیش می‌آید توجه ویژه داشته باشیم.

ایران باید با دنیا تعامل داشته باشد. به‌صورت واضح و شفاف می‌گویم که نمی‌توانیم جزیره‌ای عمل کنیم. در گذشته شاید شرایط به‌گونه‌ای بود که امکان پیشرفت با عملکردهای جزیره‌ای هم وجود داشت اما در شرایط کنونی این امکان وجود ندارد و کشورها باید تعامل سازنده و به دور از تنش با دنیا داشته باشند.

محمد بن سلمان

اختلافات حقوق بشری، سنگینی کند.

و در اینجا هم **بوریس جانسون** است. ترامپ از برگزیت حمایت کرد. آقای بایدن از ابتدا مخالف آن بود و روشن ساخت که اگر دولت جانسون کاری کرد که قطعنامه صلح «گود فرایدی» ایرلند به خطر بیفتد، بریتانیا قرارداد تجاری ایالات متحده را فراموش کند. دولت جانسون اکنون دست و پا می‌زند که تأکید آقای بایدن نزدیک‌تر است تا آقای ترامپ. آقای جانسون در تلاش است تا برچسب «ترامپ بریتانیا» را که توسط رئیس جمهوری ایالات متحده بر او زده شده پاک کند.

احتمالاً آقای جانسون چند ماه آینده را از پوشش پوپولیستی خود دور خواهد ماند و سعی می‌کند که لباس تازه لیبرالی را بر تن کند. اما بعید است که هسته سخت کلوب طرفداران بین‌المللی آقای ترامپ – چهره‌هایی مانند آقای اوربان و آقای بولسونارو – به چاه بیفتند. آنها امیدوارند که قهرمان‌شان بتواند در سال ۲۰۲۴ دوباره برگردد.

ژانیو بولسونارو

پادشاهی شد. این احتمال وجود دارد که آقای بایدن زمانی که در اتاق بیضی نشست یک سیاست واقع بینانه در پیش بگیرد و خط مسالمت‌جویانه‌ای با ریاض برقرار کند. اما محمد بن سلمان نمی‌تواند روی آن حساب باز کند. سال گذشته **نارندرا مودی**، نخست وزیر هند همراه با آقای ترامپ در تگزاس در رالی که نام «چطور آقای مودی» را داشت، فریاد خوشی سر داده بود. سیاست‌های پوپولیستی این دو رهبر به غایت قابل مقایسه است. آقای مودی باید نگران این موضوع باشد که دولت بایدن بر حقوق مسلمانان در هند تأکید زیاد می‌ورزد. واقعیت این است که معاون اول تازه رئیس جمهوری امریکا ریشه در هند دارد که سریعاً توسط آقای مودی مورد استقبال قرار گرفت. اما کاملاً هریس نسبت به سیاست‌های حکومت مودی در خصوص کشمیر و دیگر موارد منتقد است. حکومت هند مانند سعودی‌ها امیدوار است که ملاحظات استراتژیکی- علی‌الخصوص نگرانی‌های مشترک دهلی و واشنگتن نسبت به چین – بر

ویکتور اوربان

به همان اندازه برده‌وار است که این ادعای دروغ را می‌کند: «راست‌ها، کلروکیین (داروی شفابخش مالاریا) را دارند» آقای بولسونارو همراه با آقای ترامپ در کاخ سفید می‌توانست خاطرنشان سازد که دو ملت بزرگ قاره امریکا توسط پوپولیست‌های جناح راست اداره می‌شوند. حالا برزیلی‌ها با آنکه بولسونارو در نظرسنجی‌ها رأی بالایی دارد، نتهارت شده‌اند.

بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، از نزدیکی‌اش با آقای ترامپ در پوست نمی‌گنجد. رئیس جمهوری ایالات متحده سیاست‌های دولت اوباما در مورد ایران را معکوس کرد و سفارت ایالات متحده را به بیت‌المقدس برد. بازگشت آقای بایدن به کاخ سفید، نتانیاهو را چه در داخل اسرائیل و چه در خارج تضعیف می‌کند.

شاهزاده محمد بن سلمان، حاکم بالفعل عربستان سعودی نیز دلایلی برای نگرانی خروج ترامپ دارد. بایدن در دوران تبلیغات ریاست جمهوری‌اش، عربستان سعودی را «یک فرعون» می‌نامید و خواهان پایان دادن فروش سلاح به آن

بوریس جانسون

که آقای اوربان در سال جاری کرد، این بود: «ما عادت داشتیم که فکر کنیم آینده ما، اروپا است؛ امروزه ما می‌دانیم که خود ما، آینده اروپا هستیم.» شکست آقای ترامپ تلاش‌های آقای اوربان را برای اینکه یک چهره شاخص جهانی بشود به تحلیل برد. اما با آنکه یاد پوپولیست‌های اروپایی با شکست آقای ترامپ خوابیده اما آنها شکست نخواهند خورد. حکومت‌های مجارستان و لهستان در میان مردم خود ریشه‌های عمیقی دارند. همچنین قدرت آقای ترامپ به این معنا است که آنها هنوز متحدان قدرتمند ایدئولوژیکی برای کار در ایالات متحده (اوروپا) دارند. درست همان طور که لیبرال‌های اروپایی آقای ترامپ را تحمل کردند به همان صورت هم پوپولیست‌های اروپایی هم منتظر بیرون رفتن آقای بایدن هستند.

همچنین نتایج انتخابات ریاست جمهوری ایالات متحده طوفان سهمگینی برای **ژانیو بولسونارو** بود. گاهی اوقات رئیس جمهوری برزیل را «ترامپ امریکا لاتین» می‌نامند. مدح و از رئیس جمهوری ایالات متحده

بنیامین نتانیاهو

ورود پناهجویان مسلمان آن هم در سال ۲۰۱۵ در دورانی که اروپا با بحران پناهجویان مواجه بود، توجه جناح راست امریکا و نکته مهمی را مطرح می‌کرد و آن اینکه رهبران و حکومت‌هایی در سراسر جهان بودند که عمیقاً برای دور دوم دونالد ترامپ سرمایه‌گذاری کرده بودند. رئیس جمهوری اخراجی ایالات متحده رهبر غیر رسمی پوپولیست بین‌المللی است. مهم‌ترین مقرهای پوپولیست‌های بین‌المللی حکومت‌های برزیل، لهستان و مجارستان است.

همچنین در کشورهایی از قبیل ایتالیا و آلمان، احزاب دست راستی پوپولیستی هستند که از ترامپ الهام و اعتبار می‌گیرند. در کنار پوپولیست‌های محض، حکومت‌هایی هستند که به دلایل استراتژیک و ایدئولوژیک از شکست ترامپ خوشحال نیستند. این حکومت‌ها شامل اسرائیل، عربستان سعودی، بحرین و هند هستند.

ویکتور اوربان، نخست وزیر مجارستان احتمالاً شاخص‌ترین مروج جهانی ترامپپیس است. تصمیم رهبر مجارستان در منع

نویسنده: **کیدون راشمن**
ترجمه: **منصور بیطرف**
منبع: **فایننشال تایمز**